

Расипамо струју и за хлађење

Србија у пословним и стамбеним зградама утроши преко 40 одсто енергије, што надмашује износе у саобраћају и индустрији

Вишедеценијска заблуда, да се највише киловат-сати утроши у данима зимског цвокотања, поготово око Светог Николе, полако, али сигурно одлази у заборав. На 45. међународном конгресу у Београду, од 3. до 5. децембра у „Сава центру”, биће то једна од главних тема.

Према речима проф. др Бранислава Годоровића, једног од најугледнијих светских стручњака за грејање и хлађење, највише енергије у Србији троши се у пословним и стамбеним зградама – преко 40 одсто, што надмашује утрошак у саобраћају и индустрији. Точкићи на електричним бројилима помахнутају нарочито преко лета у раним поподневним сатима, када се навелико укључују свакојаки расхладни уређаји.

Могу ли се успорити летњи обртаји у мерачима утрошка?

До жељеног циља води неколико стаза: постојећа здања се заптивају да не израчују сувише топлоте, смишљају се нова која умањују лош учинак спољашњих услова и једва да је ослобађају, и уводе се савремени променљиви материјали који је ноћу не одају, а дању је увелико испуштају. У потоњем случају се накупљена енергија, чак, складишти да би се искористила када је најпотребнија и најскупља. Зато се усавршавају разноврсне топлотне пумпе, чија је уштеда готово четвороструко већа од потрошене енергије. Веома су погодне у насељима с подземним

водама, по којима је српска престоница позната. Већина европских градова, нажалост, никла је када се енергетска оскудица тек наслућивала, а ни српски нису у томе изузетак. Постоје програми којима би се ушпарало до 40 посто, ако се грађевине преправе. А то, опет, изискује додатна улагања у годинама беспарице.

Енергетској делотворности вишеструко би допринели обновљиви извори, пре свега сунчево зрачење, што у знатној мери смањује испуштање угљен-диоксида. Данас се испитују зграде којима није неопходно спољашње напајање, јер саме производе енергију за своје потребе. Чак постоје такве које своје вишкове препуштају снабдевачкој мрежи.

Краљевина Србија је на почетку 20. века била један од утемељивача Међународног института за хлађење као велика извозница меса. Представљао ју је ректор Универзитета у Београду Ђорђе Станојевић, који је написао књигу „Индустрија хладноће”. Наша земља је и даље једна од чланица, иако не уплаћује чланарину.

Конгрес посвећен грејању и хлађењу једини је међународни на Старом континенту који се одржава сваке године још од 1969, и то увек у Београду. На данашњем отварању говориће Дијидије Кулом, директор Међународног института. Осим домаћих, учествоваће научници и стручњаци из више од 20 земљама Европе, Азије и Америке.

Први стручни скуп на ову тему (више од 120 присутних) организован је у Грађевинском центру у Београду. Тада је основано Друштво за климатизацију, грејање и хлађење (КГХ) које навршава 45 година. Највише учесника (850) окупио је 1978, а није отказан ни када је Србија 1999. била бомбардована.

Станко Стојиљковић

**Бранислав
Тодоровић**